

.”NBA_Momentum_Research_Summary.pdf“

מחקרים אקדמיים על מומנטום בכדורסל ה-NBA

סקירה ספורת – נובמבר 2025

הקשר לפרויקט

מסמך זה מציג סקירה מקיפה של מחקרים אקדמיים בנושא מומנטום בכדורסל ה-NBA.

הסקירה נערכה במסגרת פרויקט **NBA Tactical Recommendations System**, שמטרתו לפתח מודל למידת מכונה לחיזוי **זמן אופטימלי של פסק זמן** על סמך ניתוח מומנטום.

---

1. זיהוי גורמים מרכזיים במומנטום במשחקי כדורסל

מחברים: צ'ן וטינגטינג פאן (2018)

מקור: PubMed Central

קישור: [PMC9041568](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/PMC9041568/)

יעורי המחקר:

המאמר מציג הגדרה מתמטית חדשה למומנטום ומוכיח את השפעתו הסטטיסטית על תוצאות משחקים. החוקרים מצהירים גורמים טכניים (כמו קליעות, ריבאונדים ואיסיטים) וגורמים סביבתיים (כמו קהל וציפיפות שכר).

הגדרה מתמטית:

מומנטום מתרחש כאשר קבוצה אחת קולעת הפרש גדול (Δ) על פני יריבתה בפרק זמן קצר (s).

• (s) : חלון זמן (90–360 שניות ממולץ)

• (Δ) : סף נקודות

שני ממדים עיקריים:

- **עוצמה (Explosiveness):** השיפוע המרבי בשינוי ההפרש
- **משך (Duration):** כמה זמן נמשך המומנטום

ממצאים עיקריים:

- שלשות הן הטריגר החזק ביותר למומנטום
- שיעור נוכחות קהיל משפייע מאוד על ייצור מומנטום
- ריבאונדים בהגנה איבודי כדורמשמעותיים
- פוקי זמן לא עוזרים מומנטום
- משתנים סביבתיים חשובים לעיתים יותר ממשתנים טכניים

---

2. השפעת המומנטום על תוצאות המשחק תוך שליטה בסוגי משחקים

מחברים: מינגשין קייו ואחרים (2024)

מקור: *Frontiers in Psychology*

קישור: [Frontiers 2024](#)

הגדרה מרכזית (מחקר ליגת ה-ABA):
מומנטום מוגדר כהשתתפות נקודות של +6 תוך 96 שניות (три התקפות).

ממצאים:

- 2,083 מקרים של מומנטום ב-372 משחקים
- לקבוצות מנצחות יש יותר מומנטום (1.78 ממוצע יותר)
- מומנטום ברבע הראשון משפייע ביותר
- איבודי כדור וקליעות עונשין של היריב הם גורמים קריטיים

- ההשפעה פוחתת ככל שהמשחק מתקרדט
-

3. סוף-סוף הוכחה להשפעת מומנטום ב-NBA

מחברים: ארקס ומרטינץ (2011)
מקור: *Journal of Quantitative Analysis in Sports*
קישור: core.ac.uk

מצאים:

- נמצא מומנטום בין-משחקי (לא רק בתוך משחק)
  - הצלחה ב-3–5 משחקים קודמים מעלה את הסיכוי לניצחון הבא
  - כל ניצחון נוסף מעלה את הסיכוי ב-2.2–4%
  - האפקט חזק יותר במשחקי בית
  - בתים הימורים משתמשים באמונת הציבור במומנטום לקביעתITCHIM
-

4. גישה סיבתית לדיזהוי מומנטום קבוצתי במשחקי NBA

מחברים: וייר, שטיינרט-תראלקילד וקולטן (2023)
מקור: *Journal of Sports Analytics*
קישור: [SAGE](https://journals.sagepub.com)

חדשנות:

המאמר מספק ראיות חדשות לקיומו של מומנטום קבוצתי באמצעות **ניסוי טבעי** – **פסק זמן טלויוזיה**.

מצאים:

- פסק זמן טלויוזיוניים גורמים לירידה של **11.2%** בנקודות שהקובוצה במומנטום קבועה בהמשך

- ההשפעה עקבית בלי תלות בגודל הרצף או חילופים
  - המאמר מוכיח שמומנטום הוא תופעה מדידה, לא רק פסיכולוגית
-

5. מומנטום במצבי לחץ גבוה ב-NBA

מחברים: מיהאי, ביצ'אך וטוקה (2025)

מקור: *SAGE Journals*

קישור: [SAGE 2025](#)

עיקרי המחקר:

נבדקו מצבים של לחץ גבוה ויחסם למומנטום באמצעות ניתוח הצלחות בקהליעות. נעשה שימוש בלמידה عمוקה לנתחו נתוני NBA משש עונות.

ממצאים:

- מומנטום משפיע באופן מובהק על אחוזי קליעה
  - קיימות קשרים בין מומנטום, לחץ וביצועים
  - השיטה מגדרה תפקידים חדשים לשחקנים לפי דפוסי מומנטום
-

סיכום הגדרות מרכזיות בין החוקרים

החוקר	חלון זמן	ספ. נקודות	מדד עיקרי
Chen & Fan (2018) שניות	90–360 י' משתנה	�צמה ומשר	
Qiu et al. (2024) ネット	הפרש נקודות שניות	96+	
Arkes & Martinez (2011)	הצלחה בין-שחקנים	5–3 משחקים	ניצחונות

>Weimer et al.
((2023))
מישתנה נקודות ברצף
רצפי קליעה משנתה
הסתברות הפרש פרקי זמן Mihályi et al. (2025)
לקליעה מושמעות קיצרים

עקרונות משותפים לכל החוקרים:

5. ניתן למדידה סטטיסטית
  4. כולל רכיב פסיכולוגי (רגשות, מוטיבציה)
  3. משפיע על החלטות וביצועים בהມנה
  2. כולל יתרון נקודות משמעותית
  1. מומנטום מתרחש בפרק זמן קצר

השלכות לפROYJECT חיזוי פסק דין ב-NBA

1. הגדרת מומנטום לפרק:

הגדרת צ'ן ופאן (2018) היא המתאימה ביותר – קבוצה שכוללת צ'ן נקודות יותר מיריבתה בתוך 5 שנים (90–360).

2. משתנים מרכזיים לעקב אחריהם:

שלשות, ריבאונדים בהגנה, איבוד כדור, רצפי קליעה, ורביע משחק (המוקדם משפייע יותר).

3. ייעילות פסקי זמן:

- צ'ן ופאנ: פסק' זמן אינט עוצרים מומנטום
  - וימר ואחרים: פסק' זמן טלויזיה מפחיתים מומנטום ב-11.2%.
  - ⇒ סוג ותזמן הפסוק משמעות'ם.

4. תכונות למידת מכונה:
חישוב מدد מומנטום לפי רצפים בזמן, מעקב אחר עצמה ומשר, הבחנה בין סוגים של משחקים.

5. אימון המודל:
הגדרת "פסק זמן מוצלח" לפי שינוי במומנטום לאחריו, תוך בדיקת השפעה מיידית וארוכת טווח.

6. פער מחקרי:
היחס בין תזמון הפסק למצבי המומנטום טרם נחקר לעומק — הפרויקט הנוכחי עשוי לתרום בכך תרומה מקורית.

מסקנה

הסקירה מזהה חמישה מאמרים מרכזיים ומראה התקדמות משנת 2011 ועד 2025
—
מהטלת ספק בקיים מומנטום ועד קבלתו כתופעה אמפירית ניתנת למדידה.
ההגדרה של צ'ן ופאן (2018) מהוות בסיס מתמטי מוצק, והמצאים של קו (2024)
ויביר (2023) מספקים תובנות מעשיות לפיתוח המודל.

השלבים הבאים לפרויקט:

- למש את אלגוריתם חישוב המומנטום של Chen & Fan
- לנתח נתונים Play-by-Play ממשק ה-API של ה-NBA
- לחשב ציוני מומנטום למשחקים היסטוריים
- לזהות פסק זמן בהקשרם למומנטום
- להגדר מدد הצלחה לפסק זמן

פרויקט זה מבוסס על תשתיית מחקרית מוצקה ועתיד לתרום תרומה משמעותית
לתחום ניתוח הספורט.

מחקר אקדמי על מומנטום בכדורסל ה-NBA: סקירת ספרות מקיפה

סקירה זו מארת **16** מאמרים אקדמיים שעברו ביקורת עמיתים החוקרם את תופעת המומנטום בכדורסל מקצועי, עם דגש על ה-NBA.
החוקרים מוחלקים לשני זרמים עיקריים:

1. הגדרה ואופרציאונלייזציה של מומנטום
2. הקשר בין פסקי זמן למומנטום

חלק א': חוקרים על הגדרת מומנטום בכדורסל ה-NBA

1. גישה פונקציונלית למידול מומנטום

כותרת: *A Functional Data Approach to Model Score Difference Process in Professional Basketball Games*
מחברים: טינגטינג צין וקינגליאנג פאן (האוניברסיטה הסינית של הונג קונג)
כתב עת: *Journal of Applied Statistics*, כרך 45 (2018)

עיקרי הדברים:
המאמר מתייחס להבדל הנקודות בין קבוצות כאלו תhalbיך רציף ומדגים כיצד ניתן נתונים פונקציוני (*FDA*) לאפשר לזהות מומנטום מתמשך.
 יתרונות השיטה:

1. מאפשרת תלות אקראית בין שלבי המשחק.
2. מאפשרת הסקה סטטיסטית עקבית גם במקרים מוגבלים.

תרומה עיקרית:

הגדרה מתמטית של מומנטום על בסיס תhalbיך תנועה בראונית (*Brownian motion*):

כלומר, מומנטום קיים כאשר הפרש הנקודות עולה מעל סף γ בפרק זמן Δt .
$$M_H(t) = \{(t,s) : D(s) - D(t) \geq \gamma, t \leq s \leq t + \Delta t\}.$$

---

2. אופרצינלייזציה של מומנטום ויזהו גורמים מרכזיים

כותרת: *Identifying Key Factors in Momentum in Basketball Games*

מחברים: צ'ן, פאן, יי, ג'אנג (2021)

כתב עת: *Journal of Applied Statistics*, כרך 48

עיקרי הדברים:

המאמר ממש בפועל את ההגדרה החדשה של מומנטום באמצעות ניתוח אלסטי-נט (Elastic Net) ומזהה גורמים טכניים וסביבתיים המשפיעים עליו. נתחו 12,845 משחקים NBA (2005–2017).

תרומה:

שני ממדים –

1. **עוצמה (Explosiveness):** השיפוע הגדול ביותר בשינוי ההפרש.

2. **משך (Duration):** כמה זמן המומנטום נמשך מעל הסף.

---

3. מסגרת כמותית לסוגי משחק

כותרת: *The Influence of Momentum on Game Outcome While Controlling for Game Types in Basketball*

מחברים: קיו, ג'אנג, אי, ג'יאו, ג'אנג (2024)

כתב עת: *Frontiers in Psychology*

עיקרי הדברים:

הוגדרה מסגרת כמותית למדידת מומנטום: השגת **+6 נקודות ב-96 דקות** (שלוש התקופות).

נתחו 372 משחקים מקצועיים, ונמצאו **2,083 מקרים מומנטום** – יותר בקבוצות מנצחות.

השפעה נחלשת ככל שהמשחק מתקרם.

---

4. הוכחה אמפירית לקיום מומנטום ב-NBA

قتרתת: *Finally, Evidence for a Momentum Effect in the NBA*

מחברים: ארקוס ומרטינץ (2011)

כתב עת: *Journal of Quantitative Analysis in Sports*

עיקרי הדברים:

נבדק קיום מומנטום בין משחקים – הצלחה בשלושת עד חמישת המשחקים האחרונים מגדילה את הסיכוי לניצחון הבא ב-2.2–4%.
נותחו שלוש עונות 2007–2009 (NBA).

---

5. גישה סיבתית לזהותי מומנטום קבוצתי

قتרתת: *A Causal Approach for Detecting Team-Level Momentum in NBA Games*

מחברים: ויימר, שטיינרט-תרלקולד, קוילטן (2023)

כתב עת: *Journal of Sports Analytics*

עיקרי הדברים:

המחקר משתמש בפסק זמן תלוייזיוניים ("ניסי טבעי") — לאחר שהם אינם תלויים במומנטום, ניתן למדוד השפעת עצירת המשחק.
המסקנה: פסק זמן כאלה גורמים לרידה של 11.2% בנקודות של הקבוצה במומנטום.
נותחו 13 עונות NBA.

---

6. תיקון הטיה מדידה בתופעת "היד החמה"

قتרתת: *?Surprised by the Hot Hand Fallacy*

מחברים: מיילר וסנחרוחו (2018)

כתב עת: *Econometrica*

עיקרי הדברים:

מצגת הטיה בחישוב רצפים של הצלחות, אשר הפכה את מסקנות החוקרים הקודמים.

לאחר תיקון הטיה, מתרבר רקימת תלות חיובית – כלומר, "יד חמה" אמיתית.
נותחו נתונים פילדלפיה 76ers ו-Cornell.

قتורת: Is It a Fallacy to Believe in the Hot Hand in the NBA Three-Point Contest?

מחברים: מילר וסנגורו (2021)
כתב עת: European Economic Review

עיקרי הדברים:
נותחו 34 שנות תחרויות קליעות שלוש (1986–2020).
נמצא כי לשחקנים רבים יש "יד חמה" אמיתית — סיכוי גבוה יותר לקליעה אחרי הצלחות רצופות.

---

8. מחקר היסוד על "היד החמה"

قتורת: The Hot Hand in Basketball

מחברים: גילוביץ', ואלון, טברסקי (1985)

כתב עת: Cognitive Psychology

עיקרי הדברים:

המחקר הראשון שהגדיר "יד חמה" – אך קבוע במקור שמדובר באשליה.
מאוחר יותר הופרכה המסקנה.
נותחו נתוני פילדלפיה 76ers וбоוטון סלטיקס.

חלק ב': מחקרים על הקשר בין פסק זמן למוניטום

1. ההשפעה הסיביתית של פסק זמן על רצף יריד

قتורת: The Causal Effect of a Timeout at Stopping an Opposing Run in the NBA

מחברים: גיבס, אלמור, פוסדייק (2022)

כתב עת: Annals of Applied Statistics

עיקרי הדברים:

נותחו עונות 2017–2019 (1,230 משחקים).
פסק זמן במהלך "יריצה" יריבה (9 נקודות תוך 2 דקות) נמצא **מעט מזיקים** (השפעה ממוצעת = -0.35).

---

2. פסק זמן טלוויזיה כ"ণיסוי טבעי"

(אותו מאמר של ויימר ואחרים – מופיע גם בחלק הקודם) מסקנה: פסק זמן טלויזיוניים גורמים לירידה של 11.2% בביצועי הקבוצה במונטומ.

---

3. ניסיוןאמנים ויעילות פסק זמן

כותרת: *Is Coaching Experience Associated with Effective Use of Timeouts?*

מחברים: סאבדרה, מוקרג', בגראו (2012)
כתב עת: *Nature (Scientific Reports)*

נথחו עונות 2009–2012. נמצא כי **ניסיון רב של מאמן אינו משפר את השפעת פסק הזמן** — ואף נמצא קשר שלילי קל.

---

4. השפעת פסק זמן באליפות אירופה 2007

מחברים: גומץ ואחרים (2011)
כתב עת: *European Journal of Sport Science*

עיקרי הדברים:
נথחו 144 פסק זמן.
נמצא שיפור בביצועים ההתקפיים וההגנהתיים לאחר פסק זמן, במיוחד בדקות האחרונות.

---

5. השפעות קצרות וארוכות טווח של פסק זמן

מחברים: סמפאיו, לגו-פניאס, גומץ (2013)
כתב עת: *European Journal of Sport Science*

עיקרי הדברים:
נथחו 60 משחקים בליגה הספרדית.
פסק זמן שיפורו את תוצאה הקבוצה ב-1.59 עד 2.29 נקודות בטוויחים שונים.

---

6. השפעות תלויות-קשר של פסק זמן

כותרת: *Interrupt or Reinforce? The Impact of Timeout on Momentum*
מחברים: קי' ואחרים (2025)
כתב עת: *Frontiers in Psychology*
עיקרי הדברים:
נותחו 4,051 פסק' זמן מליגת ה-2021–2024 (CBA).
כאשר הקבוצה נמצאת בנחיתות – פסק' זמן **גבראים** מומנטום;
כאשר היא ב יתרון – הם **מפחיתים** אותו.

---

7. עבירות טכניות ושינוי מומנטום

כותרת: *The Effect of Technical Fouls on Momentum Change in the NBA*
מחברים: גרשון תננבאום, ייב מימן ואחרים (2025)
כתב עת: *MDPI (Information)*
עיקרי הדברים:
נותחו 21 עונות 2000–2021 (NBA).
נמצא הבדל משמעותי בין עונה רגילה לפלייאוף:
UBEIRA TECHNIC IN HOME → סיכוי ניצחון 44%; בפליאוף – 50%.

---

8. עבודה דוקטורט על פסק' זמן לעצירת מומנטום

כותרת: *The Efficacy of Momentum-Stopping Timeouts in the NBA*
מחבר: סקוט פרומוט (2011)
מוסד: Swarthmore College
ממצאים:
פסק' זמן נקראים לרוב לעצירת מומנטום יריב אך ללא הוכחה ברורה ליעילותם.
המחבר מציע צורך במתודולוגיה סיביתית (שהתפתחה במחקריהם מאוחרים יותר).

مسקנות וסינטזה

הגדרות שונות של מומנטום

1. מודל הפרש נקודות (צין ופאן, 2018)

2. עוצמה ומשר (צ'ן ואחרים, 2021)

3. + 6 נקודות ב-96 שניות (קיי, 2024)

4. הצלחה בין-משחקית (ארקעט, 2011)

5. רצף נקודות ≤ 6 (וימר, 2023)

6. רצף קליעות (מילר, 2018–2021)

ממצאים על יעילות פסק זמן

השפעה שלילית או ניטרלית:

- גיבס (2022): פסק זמן בזמן ריצה יריבה – מעט מזיך
- וימר (2023): פסק זמן טלויזיה – מפחית מומנטום
- סאבדרה (2012): השפעה קטנה ושלילית לניסיון מאמן

השפעה חיובית:

- גומץ (2011), סמפאיו (2013): ביצועים משופרים לאחר פסק זמן

השפעה תליה-הקשר:

- קי (2025): מועל במצב נחיתות, מזיך ביתרנו

התפתחות המבחן

1. 1985–2011 – הגדרות יסוד ובדיקות ראשונות

2. 2012–2018 – תיקוני מתודולוגיה

3. 2018–2023 – שיטות סיבתיות וניסויים טבעיים

4. 2023–2025 – מודלים מבוסס הקשר וניתוח ביג דאטה

סיכום כללי

הסקירה מסכמת את מצב המידע העדכני ביותר (נובמבר 2025) וראה כי תופעת המוננטום ב-NBA היא אמיתית, ניתנת למדידה ומורכבת מריבטים מתמטיים, פסיאולוגיים וסביבתיים. פוק' זמן עשוי להשפיע עליה – אך האפקט תלוי בהקשר, בעיתוי ובמצב הקבוצה.
